

U Nemocnice 499/2, 128 08 Praha 2
www.vfn.cz

Praha, 7. 5. 2021 | Strana 1 z 3

TISKOVÁ ZPRÁVA

Rok pandemie: Obstáli jsme v prevenci a léčbě onkologických nemocí u žen?

Ročně lékaři v ČR diagnostikují téměř 8000 nových případů karcinomu prsu a kolem 900 žen si vyslechne diagnózu rakoviny vaječníků. Léčba závažných onkologických onemocnění je přitom bojem o čas. K včasnému zachytu zhoubného onemocnění zásadně pomáhají programy preventivních vyšetření. Ty se ani v době pandemie na onkologických pracovištích VFN nezastavily, ale během jarní vlny často fungovaly distančně. Díky některým průlomovým momentům v úhradách se moderní cílená léčba stala pro řadu žen dokonce dostupnější.

Screeningová preventivní vyšetření, tedy vyhledávání časných stadií zhoubného onemocnění u zdravých jedinců, se musela v náročném pandemickém roce 2020 částečně omezit. V jarním období se jednalo pouze o několik týdnů. V té době fungovaly ambulance pro zdravé ženy s geneticky podmíněným rizikem vzniku nádorů distančně, pacientky zdravotníci kontaktovali e-mailem nebo telefonicky a onkologové důsledně sledovali výsledky provedených vyšetření. Dobrou zkušeností z tohoto období je, že telemedicína v preventivní medicíně funguje.

„Prevence má v onkologii nezastupitelnou roli. Mezinárodní statistiky uvádějí, že 30 až 40 % nádorů je preventabilních. Pokud je včas zachytíme a provedeme jednoduché odstranění, můžeme pacientovi nabídnout úplné vyléčení. Někdy se zvažuje, že do preventivních vyšetření musíme investovat více peněz. V takovém případě ale platí pravidlo: raději přijít 10krát zbytečně než jednou pozdě,“ konstatuje ministr zdravotnictví ČR prof. MUDr. Petr Arenberger, DrSc., MBA.

Systemová léčba probíhala ve stejném rozsahu jako před pandemií

Přibližně 15% pokles počtu screeningových vyšetření se na podzim a v zimě vyrovnal. Většina pacientek překonala obavy a vrátila se do ambulancí, prevence kromě vrcholu pandemie probíhala v téměř běžném režimu. *„Systemová léčba chemoterapií, hormonální léčbou, imunoterapií i chirurgická léčba nádorových onemocnění v průběhu roku přerušena nebyla, probíhala u všech indikovaných pacientů ve stejném rozsahu jako před pandemií,“* zdůrazňuje ředitel VFN prof. MUDr. David Feltl, Ph.D., MBA, a dodává: *„Po celý loňský rok jsme se snažili v co nejširší míře zachovat nejen samotnou léčbu nemocných, ale udržet i preventivní péči. Jsme si dobře vědomi toho, že i krátkodobý výpadek screeningu u onkologických a dalších závažných onemocnění může mít dlouhodobé, často fatální následky, a tomu jsme se snažili předejít.“*

Když obavy z infekce zvítězily nad preventivním vyšetřením

Počty nových onkologicky nemocných dlouhodobě výrazně neklesají, u karcinomu prsu se objevuje ročně více než 7800 nových případů, diagnózu rakoviny vaječníků si vyslechne asi 900 žen. V současné době se navíc objevují i pacientky, jimž se po prodělání infekce Covid-19 vrátil zhoubný nádor prsu i po mnoha letech nebo přicházejí zbytečně pozdě s nově diagnostikovaným nádorem či recidivou proto, že u nich převážily obavy z infekce Covid-19 nad strachem z rakoviny. Totéž potvrzují data u nově diagnostikovaných žen s rizikem výskytu rakoviny ovarií. Celkově se může jednat přibližně o 15 % odložených preventivních screeningových vyšetření.

TISKOVÁ ZPRÁVA

Nová cílená léčba u zhoubného nádoru vaječníků

Ženy by měly velmi pozorně vnímat své tělo. Bolesti v podbřišku, náhle vzniklé nechutenství nebo rychlé zvětšování objemu břicha – takové příznaky by ženu v jakémkoli věku měly přivést ke gynekologovi. Zpoždění několika měsíců může rozhodnout, zda je rakovina vaječníků ve vyléčitelném stadiu. „U 75 % žen je onemocnění diagnostikováno v pokročilém, tedy ve 3. a 4., stadiu. Pokud je nádor operabilní, vždy je naší snahou ho úplně odstranit. Klinický genetik a patolog mezitím pátrají po mutaci v genech BRCA1 nebo BRCA2, která může být vrozená nebo získaná, vyskytující se pouze v nádoru. Zjištění přítomnosti mutace je důležité nejen pro správnou volbu léčby, ale i pro testování rodinných příslušníků. Pokud se u zdravé ženy zjistí, že je nositelkou takové mutace, může po dokončení svých reprodukčních plánů podstoupit tzv. profylaktickou operaci a snížit riziko vzniku rakoviny vaječniku a prsu na minimum,“ vysvětluje prof. MUDr. David Cibula, CSc., vedoucí Onkogynekologického centra VFN a 1. LF UK. Toto špičkové pracoviště se dlouhodobě věnuje diagnostice a léčbě rakoviny ovarií a děložního čípku u žen.

10x vyšší riziko pro prsa, 30x pro vaječnky

Genetická mutace BRCA je nalezena zhruba u 25 % patientek s karcinomem vaječníků. Mutace jsou známé především v souvislosti s rakovinou prsu, u které zvyšují riziko onemocnění až 10x v porovnání s běžnou populací. „Málokdo ale ví, že u rakoviny vaječníků se jedná dokonce o 30x vyšší riziko vzniku onemocnění,“ upozorňuje prof. Cibula. Patientky s karcinomem vaječníků, u nichž byla tato mutace prokázána, mají v ČR k dispozici moderní cílenou léčbu. Od 1. dubna 2021 nemusí čekat na návrat onemocnění jako dříve, ale mohou se cíleně léčit hned po odhalení zhoubného nádoru. Nově totiž moderní léčbu hradí indikovaným ženám v plné výši plátcí péče. „Léčím se od roku 2018, musela jsem tehdy čekat na návrat nemoci, abych se mohla léčit takzvanými PARP inhibitory,“ podělila se o vlastní zkušenost pacientka Marcela, která se díky moderní léčbě cítí zdravá a dodává: „Díky léčbě si mohu užívat děti a vnučku a je mimořádné, že mají ženy nyní šanci na delší a kvalitnější život nebo se mohou úplně uzdravit.“

BRCA nejsou jen prsa

Na četnost výskytu genových mutací u vzniku rakoviny vaječníků upozorňuje již druhý ročník kampaně *BRCA nejsou jen prsa*, kterou realizuje nadační fond HIPPOKRATES a ONKO Unie. Tyto organizace se cíleně a dlouhodobě věnují edukaci široké veřejnosti v oblasti onkogynekologických onemocnění. U příležitosti Světového dne boje proti karcinomu ovarií (sobota 8. května) bude nasvícen Tančící dům v Praze do tyrkysova, tedy barvou, která toto onemocnění symbolizuje.

U Nemocnice 499/2, 128 08 Praha 2
www.vfn.cz

Praha, 7. 5. 2021 | Strana 2 z 3

TISKOVÁ ZPRÁVA

O Všeobecné fakultní nemocnici v Praze

Všeobecná fakultní nemocnice v Praze (VFN) patří mezi největší nemocnice v ČR. Poskytuje základní, specializovanou, a zvláště specializovanou léčebnou, ošetrovatelskou, ambulantní a diagnostickou péči dětem i dospělým ve všech základních oborech. Zajišťuje také komplexní lékárenskou péči, včetně technologicky náročných příprav cytostatik nebo sterilních léčivých přípravků. Je zároveň hlavní výukovou základnou 1. lékařské fakulty Univerzity Karlovy v Praze a největším výzkumným medicínským pracovištěm v ČR.

www.vfn.cz

O 1. lékařské fakultě Univerzity Karlovy

1. lékařská fakulta Univerzity Karlovy je největší z českých lékařských fakult – navštěvuje ji přes 4500 studentů. Základními studijními programy jsou všeobecné a zubní lékařství, kromě nich nabízí fakulta studium dalších zdravotnických oborů, specializační a celoživotní vzdělávání a řadu doktorských programů. Každoročně absolvuje 1. LF UK více než 300 nových lékařů

www.lf1.cuni.cz

Pro další informace:

Mgr. Marie Heřmánková, tisková mluvčí VFN v Praze, e-mail: marie.hermankova@vfn.cz, tel.: 224 962 074